

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

СУШКО АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат історичних наук, доцент*

ПРОХОРЕНКО АЛІНА МАРЛЕНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доктор філософії з політології,
старший викладач кафедри політичних теорій*

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ФАКТОРИ КОНСОЛІДАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Процес становлення політичної нації супроводжується періодами змін та стабільності, межа між якими є відносною. В контексті пошуку адекватних соціокультурним потребам норм і цінностей політичного життя, які б дозволяли забезпечувати певний режим прогнозованості, логічність у перебігу політичних процесів. Чинники видозміни соціокультурного розвитку визначаються по-різному. В ситуації радикальних змін виникає потреба в створенні нової структури політичних знань і цінностей. Ключове значення в соціокультурних трансформаціях має, як правило, розвиток особистості, що виражається в задоволенні її потреб у безпеці, якості життя, можливостях самовираження.

Зрозуміло, що в науковому дискурсі життя нашого соціуму аналізується як знаходження в стані радикальних трансформацій, коли воно змінює темпорально-просторові характеристики. Так, в принципі іде процес оновлення політичної культури, а мета цих культурних змін – своєчасне і ефективно задоволення нових соціокультурних потреб спільноти, що базуються на визнанні принципів суверенітету, територіальної цілісності і політичної незалежності держави, а також повазі до прав і свобод кожного громадянина. Науковці зосереджують увагу на вивченні проблемних питань діяльності різних державних структур України щодо стабільності політичної системи, етичних чинників трансформації суспільства, які б не вели до дезінтеграції соціуму. Процес зміни соціокультурних факторів на основі толерантності, плюралізму, самоцінності особи дозволяє пришвидшити перехід в якісно нову стадію суспільного розвитку. Це особливо важливо в нинішніх складних умовах воєнного часу, коли процес консолідації нашого суспільства вимагає розглядати багатоманітність соціокультурних чинників з урахуванням особливостей нашого історичного шляху і міжнародного досвіду, що і є метою даної роботи.

Розглядаючи чинники, що роз'єднують соціокультурний простір України, більшість дослідників акцентують увагу, перш за все, на неоднорідних підходах щодо культурно-історичної спадщини та регіональних особливостях. При зміні правлячої верхівки в нашій країні ситуація в цьому аспекті, як правило, ускладнювалась. Соціально-культурна солідарність також формується як комплекс різноманітних факторів і явищ в конкретному історичному процесі, що дозволяє більш глибоко усвідомити їх як деструктивний, так і інтегруючий

потенціал. На нашу думку, слід відмовитись від універсальних конструкцій, більш широко використовувати порівняльний підхід в тому числі на прикладі країн, які зуміли в короткий термін після повоєнних потрясінь поновити свій статус, і більш того, мати успіхи в модернізації власних суспільств та вийти на високий рівень розвитку. Вони здійснювали цей процес модернізації на базі морально-етичних цінностей, які мають вирішальну роль у взаємодії спільнот різних рівнів. Розмежування соціального і культурного у них могло бути лише в науковій аналітиці, а на практиці людина не повинна відчувати дискомфорту, будучи членом різних соціальних і культурних спільнот. Необхідність пошуку нових підходів щодо цивілізованих форм розв'язання конфліктів у соціокультурній сфері в Україні стає все більш необхідним завданням [1, с. 14]. Наша країна, як органічна культурно-історична цілісність, перебуває на кордоні кількох цивілізацій, що вимагає і від державних діячів, і від науковців розробити стратегію подальших трансформацій переходу від воєнного стану до мирного часу на основі аналізу досвіду вирішення проблем консолідації.

В інформаційному суспільстві культура все більше виступає домінуючим джерелом формування і політичного, і соціального простору, а завдяки сучасним комунікаційним технологіям, на думку дослідників, трансформується в геокультуру і відіграє значну роль в політиці держави, в системі духовних орієнтацій громадян конкретних країн. При цьому необхідно врахувати і той фактор, що крім глобальної інтегративної тенденції ряд трендів спрацьовують на інші результати і між народами виростають соціокультурні стіни, руйнуються базові смисли національних культур. Тому наприклад досвід реалізації Україною Програми дій у сфері культури миру, яка є поєднанням ціннісних настанов і способу життя, що базуються на відмові від насильства і необхідності пошуку шляхів взаєморозуміння на всіх рівнях суспільства викликає все більшу зацікавленість серед науковців-гуманітаріїв, політиків та широкої громадськості. В працях вітчизняних та зарубіжних вчених розглянуто процеси становлення нових параметрів миротворчої діяльності, зокрема взаємодію таких її компонентів як воєнно-політичний та соціально-гуманітарний. Саме гуманітарна політика і дає змогу найбільш ефективно розвивати синтез потреб та інтересів індивіда та держави [2].

В сучасних умовах культурні цінності представниками модерністського підходу розглядаються як інтерсуб'єктивні, а соціокультурний фактор в їхньому розумінні стає одним з вирішальних чинників подолання міжгрупових і міжконфесійних протиріч, і більш того, стабілізації міжнародної ситуації. В цьому контексті використання дипломатії для розв'язання проблем миру з апеляцією до культурних норм найбільш адекватно відповідає реаліям України нашого часу.

Поглиблення кризових явищ робить досить складним для політиків та науковців пошук чинників та резервів стабілізації суспільства, а головне, найменш безболісного виходу із воєнного стану.

Таким чином, соціокультурний фактор в сучасних умовах необхідно обов'язково враховувати при розробці української моделі консолідації

суспільства для того, щоб більш продуктивно використовувати її норми і цінності, вироблені на різних етапах нашого історичного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Субкультурна варіативність українського соціуму : моногр. дослідж. / Л. Аза, І. Бекешкіна, О. Вишняк та ін. ; за ред. Н. Костенко, А. Ручки. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2010. 287 с.
2. Pictet J. Development and Principles of International Humanitarian Law: Course Given in July 1982 at the University of Strasbourg as Part of the Courses Organized by the International Institute of Human Rights. Geneva, 1985. URL: https://www.google.com.ua/books/edition/Development_and_Principles_of_Internatio/dHV7fix7nLcC?hl=uk&gbpv=1&dq=inauthor:»Jean+Pictet»&printsec=frontcover

Ключові слова: соціокультурний простір, консолідація, політична культура, суспільний розвиток.

Key words: sociocultural space, consolidation, political culture, social development.

ВОРЧАКОВА ІРИНА ЄВГЕНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри гуманітарних дисциплін
Миколаївського навчально-наукового інституту права,
кандидат політичних наук*

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день тема забезпечення гендерної рівності під час воєнних дій в Україні на науковому рівні є малодослідженою. Це обумовлено тим, що воєнні дії тривають, немає вивірених гендерно-обумовлених статистичних показників і динаміка розвитку гендерних питань змінюється кожного дня. Однак, рік повномасштабного вторгнення Росії в Україну показав, що питання прав жінок і гендерної рівності залишаються однією з пріоритетних сфер державної політики, тобто є актуальними.

Сьогодні в Україні сформувався своєрідний тренд, коли жінки стають не лише жертвами військових злочинів, а й активними учасницями боротьби за свободу України. Ця тенденція підтримується і заохочується певними діями влади та підкріплюється урядовими документами. Зокрема, наприкінці грудня 2022 року було оновлено Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», також уряд затвердив Державну стратегію забезпечення рівних прав жінок та чоловіків.

Про те що влада займається питаннями забезпечення гендерної рівності під час війни на всіх державних рівнях свідчить і прийняття документів, які спрямовані на рівень територіальних громад

Ужитчак Анастасія Юрійвна

Причини та умови виникнення злочинності серед неповнолітніх у післявоєнній Україні (40–60 рр. XX ст.) 140

Саранчук Олександра Валеріївна

Правове регулювання участі населення півдня України у волосному судочинстві (друга половина XIX – початок XX ст.) 143

Войцехівська Дарина Юрійвна

Адміністративно-правові умови розвитку конфесійної освіти кримськотатарського та караїмського населення півдня України у XVIII – початку XIX ст. 146

СЕКЦІЯ 4

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Кормич Людмила Іванівна

Безпековий аспект державної інформаційної політики: виклики і загрози для України 151

Вітман Костянтин Миколайович

Законодавство України щодо реалізації Європейської хартії регіональних або міноритарних мов 154

Мамонтова Елла Вікторівна,

Пелевін Євген Юрійович 157

Фази реалізації політичного процесу: від теорії до практики 157

Каракуркчі Ганна Володимирівна,

Козинець Іван Павлович

Перспективні напрями розвитку сучасних українсько-польських відносин 161

Яковлев Денис Вікторович

Європейський вибір середнього класу в Україні 163

Завгородня Юлія Володимирівна

Кіберагресія в сучасних політичних процесах 166

Козьмініх Альона Віталіївна

Особливості та ефективність діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану 168

Краснопольська Тетяна Миколаївна

Ефективність використання ІКТ у системі публічного управління . . 170

Милосердна Ірина Михайлівна

Регіональна безпека в системі міжнародної безпеки: теоретичний вимір дослідження 173

Пехник Алевтіна Валентинівна

Допомога Україні від міжнародної спільноти в галузі освіти під час війни: регіональний та глобальний аспекти 175